

anti-pestprotocol

basisschool De Beerze

Inhoud

1. Waarom wij kiezen voor een anti-pestprotocol ?	2
2. Achtergrondinformatie	3
3. Op welke wijze werken we in onze school aan het voorkomen van pestgedrag?	6
4. Welke gedragsregels hanteren we in de groep?	9
5. Welke maatregelen nemen we, indien de gedragsregels niet worden opgevolgd?	9
6. Evaluatie/veranderingsplan	12
7. Bij dit protocol behorende hulpmiddelen en informatiebronnen.	12
Bijlage 1: afsprakenboekje.	15
Bijlage 2: Analyseformulier 'pestgedrag'	18

1. **Waarom wij kiezen voor een anti-pestprotocol?**

Onze visie ten aanzien van het welbevinden van kinderen op onze school:

Als basisschool willen wij een afspiegeling zijn van de totale maatschappij waarin wij leven: een maatschappij die democratisch is, waarin mensen voor hun mening mogen en durven uitkomen en elkaars mening en ideeën kunnen respecteren. Wij vinden het van groot belang te kunnen en willen leven in een maatschappij waarin niet gediscrimineerd wordt op basis van geloofsovertuiging, culturele achtergronden, nationaliteit, of op welke wijze dan ook.

Het is in onze ogen van groot belang, dat de kinderen zich op onze school thuis voelen. Wij streven naar een prettige, ontspannen en open sfeer, waarin de kinderen zich gerespecteerd voelen en ervaren dat er voor iedereen, ongeacht capaciteiten en vaardigheden, de nodige belangstelling en aandacht is. Een dergelijke werksfeer, ook wel pedagogisch klimaat genoemd, vormt een basisvoorwaarde voor het bereiken van goede onderwijsleerresultaten en een positieve ontwikkeling van de kinderen. Belangrijk kenmerk binnen dit pedagogisch klimaat is dus een kindvriendelijke onderwijsleeromgeving, waarbij een gevoel van veiligheid en geborgenheid bij de kinderen de grondslag vormt.

Binnen de school doen zich veel situaties voor waarin kinderen zich heel kwetsbaar opstellen, binnen de leerlingengroep of bijvoorbeeld bij het spelen op het schoolplein. Situaties, die gemakkelijk kunnen leiden tot gevoelens van ontevredenheid, jaloezie en je achtergesteld of zelfs genegeerd voelen. Dergelijke situaties leiden gemakkelijk tot pestgedrag. Er wordt een slachtoffer gezocht en gevonden. Er worden nog wat meelopers geronseld en de basis voor een langdurige peestsituatie, met alle negatieve gevolgen van dien, is gelegd en kan worden opgestart.

Pestgedrag is een niet te ontkennen fenomeen, dat zich de laatste jaren steeds meer voordoet bij zowel kinderen als bij volwassenen. Een fenomeen, dat zich op een brede schaal voordoet, niet alleen binnen het gezin, in de hobbyclub, kinderbeschermingstehuizen, de sportvereniging en in en rondom de school, maar zich ook op een nog veel bredere schaal voordoet binnen de samenleving, als wij bijvoorbeeld kijken naar pestgedrag van volwassenen binnen de werkomgeving, vrouwen- en kindermishandeling, seksueel misbruik en ongewenste intimiteiten.

Pestgedrag in en rondom de school belemmert niet alleen de voortgang van het onderwijsleerproces, doordat veel tijd aan de oplossing van dergelijk gedrag moet worden besteed, maar doet ook absoluut inbreuk op onze visie, dat wij in onze school een veilige en kindvriendelijke onderwijsleeromgeving willen nastreven.

En hoe kunnen kinderen, die hun onzekerheid en frustraties door middel van pestgedrag uiten, en tot een vast gedragspatroon maken, later als volwassenen op een respectvolle manier met andere mensen in de maatschappij omgaan?

Met behulp van dit anti-pestprotocol willen wij het pestgedrag binnen onze school niet alleen aanpakken nadat een peestsituatie is gesignaleerd, maar ook pestgedrag voorkomen, door dit gedrag met al zijn aspecten, gevolgen en de erbij horende rollen van pester, meeloper en gepeste bespreekbaar te maken.

Naast de nodige basisinformatie voor de leerkrachten is ook een duidelijk plan van aanpak beschreven voor situaties waarin pestgedrag wordt gesignaleerd en zijn regels en afspraken ten aanzien van de omgang met elkaar beschreven.

Bij de aanpak van gesignaleerd pestgedrag worden ook de ouders intensief betrokken, omdat pestgedrag zich niet alleen beperkt tot de school en omdat oorzaken van pestgedrag zeker niet alleen binnen de school, maar vaak ook buiten de school liggen.

Dit anti-pestprotocol is een middel om de volgende doelstellingen te bereiken:

- De leerkrachten kunnen het pestgedrag signaleren en onderkennen.
- Het anti-pestprotocol vormt een plan van aanpak ten aanzien van:
 - het voorkomen van pestgedrag;
 - het tijdig signaleren van pestgedrag;
 - het remediëren van pestgedrag;
 - de samenwerking tussen ouders en school om pestgedrag te voorkomen en te remediëren.

Met dit anti-pestprotocol hopen wij als leerkrachten van onze school, samen met de leerlingen en ouders een positieve en effectieve bijdrage te kunnen leveren aan het voorkomen en bestrijden van pestgedrag.

2. Achtergrondinformatie

2.1 Wat verstaan wij onder pesten?

Het verschijnsel pesten is een zondebokfenomeen, dat inhoudt, dat leden van een groep om een bepaalde reden een soortgenoot mishandelen. Pesten kent duidelijk andere kenmerken dan plagen.

Uit een plaagsituatie kan echter heel gemakkelijk een pestsituatie voortvloeien.

Een duidelijk overzicht van de kenmerken van PLAGEN en PESTEN, en de gevolgen van dit gedrag vormt een basis voor het signaleren van pestgedrag:

Pesten en plagen, waar zit het verschil?

PLAGEN

Is onschuldig en gebeurt onbezonnen en spontaan. Gaat soms gepaard met humor.

Is van korte duur, of gebeurt slechts tijdelijk.

Speelt zich af tussen 'gelijken' ('Twee honden vechten om hetzelfde been').

PESTEN

Gebeurt berekenend (men weet meestal vooraf goed, wie, hoe en wanneer men gaat pesten). Men wil bewust iemand kwetsen of kleineren.

Is duurzaam: het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig (stopt niet vanzelf en na korte tijd).

Ongelijke strijd. De onmachtsgevoelens van de gepeste staan tegenover de machtsgevoelens van de pestkop.

Is meestal te verdragen, of zelfs leuk maar kan ook kwetsend of agressief zijn.

De pestkop heeft geen positieve bedoelingen en wil pijn doen, vernielen of kwetsen.

Meestal één tegen één.

Meestal een groep (pestkop en meelopers) tegenover één geïsoleerd slachtoffer.

Wie wie plaagt, ligt niet vast. De tegenpartijen wisselen keer op keer.

Er bestaat een neiging tot een vaste structuur. De pestkoppen zijn meestal dezelfde, net zoals de slachtoffers (mogelijk wisselend door omstandigheden).

GEVOLGEN

GEVOLGEN

‘Schaafwond’ of korte draaglijke pijn (hoort bij het spel). Wordt soms ook als prettig ervaren (‘Plagen is kusjes vragen’).

Indien niet tijdig wordt ingegrepen, kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk als psychisch) heel pijnlijk en ingewikkeld zijn en ook lang naslepen.

De vroegere relaties worden vlug weer hersteld. De ruzie of het conflict wordt spoedig bijgelegd.

Het is niet gemakkelijk om tot betere relaties te komen. Het herstel verloopt heel moeizaam.

Men blijft opgenomen in de groep.

Isolement en grote eenzaamheid bij het gekwetste kind. Aan de basisbehoefte om ‘Bij de groep te horen’ wordt niet voldaan.

De groep lijdt er niet echt onder.

De groep lijdt onder een dreigend en onveilig klimaat. Iedereen is angstig, en men wantrouwt elkaar. Er is daardoor weinig openheid en spontaneïteit. Er zijn weinig of geen echte vrienden binnen de groep.

2.2 Kenmerken van de pestkop

Hoewel wij niet zomaar iemand een etiket van ‘pestkop’ kunnen opplakken op basis van één of meer van de volgende kenmerken en kinderen natuurlijk onderling verschillen, is toch in de praktijksituatie gebleken, dat bij kinderen die pesten, vaak één of meer van de volgende kenmerken opvallen:

- Staat vrij positief tegenover geweld, agressie, en het gebruik van stoere taal.
- Imitteert graag agressief gedrag.
- Is vlugger agressief, gebruikt meer geweld.
- Lijkt assertief: zegt spontaan wat hij denkt of voelt. Komt uit voor zijn mening.
- Is vrij impulsief.
- Heeft de neiging anderen te overroepen of te domineren om controle te houden, maar is misschien minder zeker dan het lijkt.
- Wil het middelpunt zijn en is vlug jaloers.
- Is meestal fysiek sterker of omringd door sterke vrienden die zijn gezag respecteren.
- Heeft moeite met regels, grenzen, en eigen of door anderen opgelegde regels.
- Schat situaties verkeerd in.

- Schat de gevolgen van zijn gedrag verkeerd in.
- Heeft het moeilijk met stress of spanning, die van buitenaf wordt opgelegd (proefwerken, agressie van ouders, etc.).
- Lijdt vaak aan een negatieve faalangst.
- Hoe onveiliger hij zich voelt, hoe groter de behoefte aan een zondebok.
- Is niet noodzakelijk dommer of slimmer dan de rest.
- Geniet respect uit angst en niet uit waardering.
- Heeft een zwak inlevingsvermogen, is vooral met zichzelf bezig en houdt geen rekening met anderen.

2.3 Kenmerken van de gepeste

Alhoewel wij niet zomaar iemand een etiket van 'gepeste' kunnen opplakken op basis van een of meer van de volgende kenmerken, en kinderen natuurlijk onderling verschillen, is toch in de praktijksituatie gebleken, dat bij kinderen die gepest worden, vaak een of meer van de volgende kenmerken opvallen:

- Houdt niet van geweld en agressief of onbeschoft taalgebruik.
- Weet niet hoe hij met agressie van anderen om moet gaan.
- Is meestal fysiek zwakker.
- Is eerder in zichzelf gekeerd.
- Is geneigd zich onderdanig of gediensstig te gedragen.
- Is onzeker in zijn sociale contacten.
- Durft niet op te komen voor zichzelf.
- Heeft vaak een lage dunk van zichzelf en gelooft uiteindelijk, dat hij het verdient om gepest te worden.
- Voelt zich vaker eenzaam dan andere kinderen.
- Voelt niet goed aan, welke regels of normen er binnen de groep gelden.
- Reageert niet op de gepaste manier op druk: Begint te huilen, of gedraagt zich slaafs, gaat klikken of vleien, probeert zich vrij te kopen met snoep of geld, probeert de pestkopen na te bootsen, maar faalt daarin.

2.4 Signalen die wijzen op pestgedrag

Vaak kunnen door middel van een goede observatie al bepaalde signalen van pestgedrag worden opgevangen. Door het goed observeren van kinderen in de verschillende onderwijsleersituaties en spelsituaties kunnen peestsituaties al in een vroeg stadium worden gesignaleerd en kan op gepaste wijze worden ingegrepen.

2.4.1. Signalen bij de gepeste:

- Het kind heeft blauwe plekken, of schrammen, gescheurde kleren, beschadigde boeken, en 'verliest' sportkleren en eigendommen. Let zeker op, als het kind normaliter niet slordig is. Ook als het niet weet hoe de signalen er gekomen zijn, of excuses zoekt, is er vaak meer aan de hand.
- Het kind maakt zich het liefst onzichtbaar. Zelfs zonder zichtbare aanleiding gedraagt het zich als een geslagen hondje. Het is vaak verdrietig of neerslachtig, of heeft onverwachte stemmingswisselingen met driftbuien. In sommige gevallen is het onhandelbaar, agressief en overspannen.

- Het kind staat dikwijls alleen op de speelplaats; er komen geen vriendjes thuis om te spelen en het wordt ook niet uitgenodigd om te komen spelen, of te komen op feestjes en logeerpartijen.
- Het kind zoekt het veilige gezelschap van de leerkracht of de leider. Als er groepjes worden gekozen, wordt het kind als laatste gekozen, of het blijft over.
- De schoolresultaten worden opeens veel slechter.
- Het kind is vaak afwezig, letterlijk of figuurlijk. Het vlucht weg in de fantasie en zorgt ervoor dat het zo nipt mogelijk op tijd op school komt, en is meteen na de bel weer weg. Op zondagavond of voor het kind naar een club moet, is het bijzonder gestrest, en zoekt redenen om niet naar school of naar de club te moeten.

2.4.2. Signalen bij de pestkop:

- Het kind heeft blauwe plekken of schrammen en besmeurde of gescheurde kleren door de slachtoffers, die zich hebben verdedigd.
- Zijn vriendjes zijn volgzame meelopers, die wachten op instructies van de pestkop.
- Het kind vindt het moeilijk om samen te spelen of samen te werken, omdat het altijd de baas wil zijn.
- Het kind wil niet afhankelijk zijn van het toeval, of van de bekwaamheid of onbekwaamheid van anderen.
- Het kind verdraagt geen kritiek en wordt boos als het positieve beeld van zichzelf ter discussie wordt gesteld, al is het ook maar door een grapje.
- Zijn vriendjes zijn gelijkgezinden. Ze spreken vaak negatief of kleinerend over bepaalde kinderen. Wie niet bij de groep hoort, is een zwakkeling of zelfs een vijand. Ze kiezen agressieve idolen uit sport, muziek of film.
- De pestkop is regelmatig brutaal tegenover een zwakker gezinslid/leerling/vriend/sportgeenoot. Dit kan ook een ouder zijn.
- De pestkop kan zich moeilijk inleven in de gevoelens van anderen en heeft weinig of geen schuldgevoelens.
- Het kind kan moeilijk grenzen aanvaarden die door anderen worden opgelegd en kan niet tegen kritiek.
- Je krijgt de indruk, dat het kind een dubbelleven leidt: thuis of tegenover de leraar is het volgbaar en braaf, maar je hoort klachten over het kind in onbewaakte momenten.

3. Op welke wijze werken we in onze school aan het voorkomen van pestgedrag?

Ter voorkoming van pestgedrag worden op onze school maatregelen genomen volgens het principe van de vijfsporen aanpak.

Vijf sporen aanpak:

3.1 De leraar (signaleren en aanpakken)

Groepsniveau

Leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerst verantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. De leraren worden ondersteund door de Intern Begeleider en de Interne

contactpersonen (ICP) die, als het nodig is, ook buiten de klas met individuele kinderen of met groepjes kinderen aan de slag gaan.

Door groepjes in de klas regelmatig te wisselen en door de structuren van het coöperatief leren toe te passen, ervaren de kinderen dat iedere leerling zijn kwaliteiten heeft en kijken ze soms heel anders naar hun klasgenoot als voorheen.

De ouders

In deze fase zal de leerkracht, de Intern Begeleider, de ICP, de ouders op de hoogte stellen. Desnoods zal er een door school georganiseerd gesprek plaatsvinden met alle ouders uit de groep om te praten over de oplossing. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

De leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

3.2 Hulp aan de pester

Algemeen:

Er wordt uiteraard met de pester gesproken. Dit kan een probleemoplossend gesprek zijn (op zoek naar de oorzaak) om vervolgens de gevoeligheid voor wat hij met het slachtoffer uithaalt te vergroten, gekoppeld aan afspraken met evaluatiemomenten.

DE ouders van de pester worden direct op de hoogte gebracht van de situatie en er volgt een gesprek.

Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
 - Laten zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
 - Excuses aan laten bieden.
 - In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
 - "Pesten is verboden in en om de school" (Wij houden ons aan deze regel.)
 - Straffen als het kind wel pest.
 - Belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
 - Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding'.
 - Een andere manier van gedrag aanleren.
 - Contact tussen ouders en school bevorderen; elkaar informeren en overleggen.
 - Inleven in het kind; Wat is de oorzaak van het pesten?
 - Luisteren naar het gepeste kind: stop roepen is ook echt stoppen(stopmethode)
- oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:
- een problematische thuissituatie;
 - voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen);
 - voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt;
 - voortdurend met elkaar de competitie aangaan;
 - een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt.

mogelijke oplossingen kunnen zijn:

- zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn;

- inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

3.3 Hulp aan het gepeste kind

Uiteraard moet ook hulp aan het slachtoffer worden geboden. Kinderen die voortdurend worden gepest, kunnen op verschillende manieren reageren. De meeste kinderen worden passief en zitten er duidelijk mee. Een enkel gepest kind gaat zelf uitdagen.

Beide vormen van gedrag zijn 'aangeleerd', in de zin van 'reacties op uitstoting'. Dit gedrag kan ook weer afgeleerd worden.

In dit geval zijn bijvoorbeeld sociale vaardigheidstraining, op zelfverdediging, goede interventies.

Begeleiding van de gepeste leerling:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: Hoe en door wie wordt er gepest?
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, Wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten?
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken.
- De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie (bijvoorbeeld je niet afzonderen).
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt .
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet over-beschermen (bijvoorbeeld naar school brengen of 'Ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'.) Hiermee plaats je het gepeste kind in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.
- Weerbaarheidstraining, SOVA

3.4 Hulp aan de zwijgende middengroep

Om de zwijgende middengroep tot bondgenoot in de strijd tegen het pesten te maken zijn de volgende acties mogelijk:

- Pesten aan de orde stellen in de klas bijvoorbeeld door aandacht voor dit pestprotocol en het onderwerp regelmatig terug te laten komen. Telkens in andere bewoordingen en ook gebruikmakend van verschillende werkvormen.
- Als een leraar met de klas spreekt over pesten, is het raadzaam geen peestsituatie in de klas als uitgangspunt te nemen, maar het onderwerp daar bovenuit te tillen. Gebeurt dit niet dan kan de klas het probleem ontkennen, bagatelliseren, het slachtoffer de schuld geven of zeggen dat het maar een grapje is. Of de pesters gaan het slachtoffer voor zijn klikken bestraffen.
- Via rollenspel het buitengesloten zijn aan den lijve ondervinden.

3.5 Hulp aan de ouders

In de brochure "Pesten op school, hoe ga je er mee om?" staan de volgende adviezen:

Ouders van gepeste kinderen:

- a) Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b) Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.

- c) Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- d) Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- e) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- f) Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- a) Neem het probleem van uw kind serieus.
- b) Raak niet in paniek: elk kind loopt kans een pester te worden.
- c) Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- d) Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- e) Besteed extra aandacht aan uw kind.
- f) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- g) Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- h) Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- a) Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- b) Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- c) Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- d) Geef zelf het goede voorbeeld.
- e) Leer uw kind voor anderen op te komen.
- f) Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

4. Welke gedragsregels hanteren we in de groep?

In het zogenaamde “afsprakenboekje” (zie anti-pestprotocol bs De Beerze afsprakenboekje met illustraties) staan de spelregels genoemd waar we ons aan moeten houden in de school-situatie.

Dit boekje wordt bij de start van het schooljaar in alle groepen besproken met de leerlingen, zodat de schoolregels duidelijk zijn.

Zie bijlage 1 voor de tekst.

5. Welke maatregelen nemen we, indien de gedragsregels niet worden opgevolgd?

Stappenplan anti-pestprotocol

Vooraf: Iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden en te worden geve-rifieerd.

Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestge-drag zo snel mogelijk te stoppen:

Stap 1

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. (zie bijlage 2: Analyseformulier 'pestgedrag')

Indien wenselijk kan de leerkracht de IB-er op de hoogte stellen. Het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag i.v.m. toezicht op het plein e.d.

Stap 2

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/te stoppen.

Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem, waarbij gebruik gemaakt kan worden van beschikbare methoden.

Er zal benadrukt worden dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen. Binnen één week vindt een eerste evaluatie plaats. De leerkracht zal nauwkeurig observeren.

Stap 3

In geval dat ouders melding hebben gemaakt van pestgedrag wordt teruggekoppeld naar de ouders. Er worden mededelingen gedaan m.b.t. de afspraken. Met de ouders wordt afgesproken dat er na de eerste evaluatie weer contact opgenomen zal worden.

Deze stap zal ook worden genomen als de leerkracht de situatie als 'ernstig' inschat, zonder dat ouders melding hebben gemaakt.

Stap 4

Gesprek met pester en gepeste (leerkracht kan zelf inschatten wat het beste is: gezamenlijk of afzonderlijk). Is het gelukt om de afspraken na te komen?

Zo ja: dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over twee weken.

Zo nee: analyse opstellen, waardoor het mis is gegaan.

Leerkracht overlegt met IB-er. Er wordt een handelingsplan opgesteld voor de komende twee weken. Team wordt hiervan op de hoogte gebracht. Dit wordt met de ouders gecommuniceerd.

Stap 5

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Verslag wordt uitgebracht aan IB-er.

Zijn de effecten positief: dan langzamerhand afbouwen.

Zo niet: nieuw handelingsplan opstellen, waarbij eventueel ook externe deskundigheid ingeschakeld kan worden.

Opmerkingen:

1. Alle concrete acties en afspraken worden door de leerkracht vastgelegd in de klassenmap.

2. Acties en afspraken dienen erop gericht te zijn het pesten onmiddellijk te stoppen en het gedrag te veranderen.
3. Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld (Fontys Fides, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk).
4. Eventueel kan er besloten worden om stap 6 te ondernemen.

Stap 6

Gesprek met alle ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep. Dit vooral als er sprake is van een grote zwijgende groep onder de klasgenoten die niet op het pestgedrag reageert of durft te reageren.

Dit gesprek wordt geleid door een directielid of intern begeleider. De leerkracht(en) van de groep zijn op deze avond aanwezig.

Doel: informatieverstrekking en wat kunnen ouders doen om het gedrag te beïnvloeden?

Er zal ook gestimuleerd worden dat ouders onderling contact zoeken.

In het uiterste geval kunnen in goed overleg met alle partijen (leerkracht, team, ouders, IB-er en directie) nog twee stappen gezet worden.

Stap 7

Een leerling (pester of gepeste) wordt tijdelijk in een andere groep geplaatst.

Stap 8

De pester wordt geschorst voor maximaal vijf dagen.

Mocht dit meerdere keren noodzakelijk zijn dan zal er met het College van Bestuur worden overlegd of er een verwijderingsprocedure voor de pester(s) in gang kan worden gezet.

Andere acties die op onze school worden ondernomen:

Interne ContactPersoon (ICP)

De interne contactpersonen (ICP) op school maken jaarlijks een rondje langs de groepen (al dan niet met een prentenboek en poster) om hun taak onder de aandacht van de kinderen te brengen. Zij geven bij kinderen ook aan dat er een brievenbus op school is waar zij hun 'probleem' bij hen in vertrouwen (niet in geheim) neer kunnen leggen.

Inzet van de methode "Klets"

Klets! is een geactualiseerde versie van de eerder uitgekomen methode 'Opkomen voor jezelf zonder anderen te kwetsen'. Het programma heeft een preventieve insteek. Het wil het ontstaan van probleemgedrag en psychische problemen voorkomen. Sociaal competent gedrag wordt bevorderd door: het 'anders'-zijn van anderen te accepteren, door eigen gevoelens en grenzen te herkennen, die van anderen te respecteren, door om te leren gaan met en pesten en conflicten te voorkomen, door groepsdruk te weerstaan, weerbaar te zijn bij afwijzing en grensoverschrijdend gedrag en door hulp te leren vragen en op te komen voor jezelf. De lessen zijn opgebouwd rondom de thema's: de ander, ik, ik en de ander, de ander en ik.

Inzet van de "Soemo-kaarten"

In beperkte tijd, aansluitend bij sociaalemotionele problemen die op een bepaald moment spelen in een groep, met weinig voorbereiding van de leerkracht, wordt aandacht besteed aan sociaalemotionele woorden, sociale vaardigheden en sociaalemotionele vergissingen.

6. Evaluatie/veranderingsplan

- Dit pestprotocol is door team, directie en MR vastgesteld en wordt om de vier jaar geëvalueerd.
- We willen ons oriënteren op de aanschaf en inventarisatie van kinderboeken, die gaan over pestgedrag, omgaan met elkaar en normen en waarden.
- In het schooljaar 2014-2015, wordt zoals eerder vernoemd, het leerlingvolgsysteem SCOL geïmplementeerd waarin de sociaal – emotionele ontwikkeling van de leerlingen gevolgd kan worden.
- tevens zullen we registreren hoe vaak een melding gedaan wordt van pestgedrag.

7. Bij dit protocol behorende hulpmiddelen en informatiebronnen

Websites

Meer informatie over het tegengaan van pesten vindt u hieronder:

Leerlingen en leerkrachten kunnen terecht op het nummer: **0800 28282800** of www.pestweb.nl

Ouders en verzorgers kunnen terecht op het nummer: **0800 5010** en bij de site www.50tien.nl

Voor leerlingen is er de kindertelefoon, voor hulp, advies of gewoon een luisterend oor. De kindertelefoon is gratis en het nummer wordt niet op de factuur aangegeven, zodat de leerlingen echt anoniem kunnen bellen: **0800 0432**

De Opvoedtelefoon voor een luisterend oor voor ouders, maandag tot en met vrijdag van 9.00 uur tot 17.00 uur: **0900 8212205**

Interessante informatie is verder te vinden via:

- www.50tien.nl site van samenwerkende ouderverenigingen; voor ouders die vragen hebben over het onderwijs van hun kinderen of pesten. Tel. 0800-5010
- www.pestweb.nl site met chat- en mailmogelijkheid voor kinderen van 14-17 uur
- www.kidstegengeweld.nl site van de stichting tegen zinloos geweld, ook over pesten
- www.pesttenet.net
- www.pestenisgeenkinderspel.be Belgische site met links over pesten
- www.omgaanmetpesten.nl organiseert training voor leerkrachten en jeugdwerkers
- www.pesttenet.net site van Bob van der Meer, specialist mbt. pesten
- www.pestenislaf.nl site van de kinderconsument tegen het cyberpesten
- www.geweldopschool.nl site van Landelijke stichting tegen zinloos geweld
- www.nigz.nl/dossiers/PRIMA info over antipest programma voor het basisonderwijs

- www.scholenveiligheid.nl site met info over veiligheid op school
- www.mijnkindonline.nl biedt ouders steun bij veilig internetgebruik van hun kinderen

Boeken voor kinderen: (om zelf te lezen of om voor te lezen)

- **Hangoor** Nijntje serie; vanaf 2 jaar
Dick Bruna ISBN 90 5647 1989
- **Kom op Tom** Tom uit groep 3 wordt gepest tijdens de gymnastiek (vanaf 6 jr.)
Marieke Simons ISBN 90 2661 3466
- **De Fluistervriend** voor 6-9 jarigen over pesten en respect
Wil Beumer, Angelique Boter ISBN 90 6508 5115
- **De ongelooflijke Leonardo** gepeste jongen krijgt speciale vriend (vanaf 8 jr)
Thijs Goverde ISBN 90 2510 9195
- **Pestmeiden** gepest meisje krijgt hippe vriendin (vanaf 8 jr)
Jacqueline Wilson ISBN 90 7689 7069
- **Pesten** mijn boek over durf en zelfvertrouwen (vanaf 10 jr.)
Astrid Tulleners ISBN 90 7745 540X
- **De pestkop** Rob (10 jr) wordt op school gepest en heeft het thuis ook moeilijk
Tom van Rossum ISBN 90 2766 0018
- **Ruzie in de gymzaal** Boek voor 7-10 jarigen over pesten en respect
Jaap-Wim vd. Horst ISBN 90 6508 5734
- **De pestkoppenschool** kinderen onderzoeken pesten op een school (vanaf 9 jr.)
Anne Sabelis ISBN 90 8834 0895
- **De pestbemiddelaar** gepeste kinderen vragen pestbemiddelaar om hulp (vanaf 9 jr.)
Anne Sabelis ISBN 90 8834 0888
- **Stress in groep 6** over een groep 6 met een negatieve sfeer in de groep (vanaf 9 jr.)
Hans Mijnders ISBN 90 3311 5891
- **Marlis stinkt naar.....** boek voor kids vanaf 9 jaar
Marloes Roep ISBN 90 2764 6430
- **Pesten doet pijn** Heidi wordt gepest op school en heeft het thuis ook moeilijk (> 10 jr)
J.F.vd.Poel ISBN 90 6140 9861
- **Online** Iris wordt gepest (vanaf 10 jaar)
Iris Boter ISBN 90 2399 1842
- **Buitenspel** Boek voor 9-13 jarigen over pesten en respect
Richard Backers ISBN 90 6508 4798
- **Ik weet je te vinden** meisje krijgt tijdens chatten nare opmerkingen (vanaf 10 jr)
Netty van Kaathoven ISBN 90 8560 5355
- **Mickey Magnus** over een slim jongetje dat gepest wordt (> 10 jr)
Petra Cremers ISBN 90 2510 8555
- **En de groeten van groep 8** over schoolkamp met groep 8 waar gepest wordt
Jacques Vriens ISBN 90 2691 0525
- **Knopen in je touw** Floor van bijna 11jr. heeft het niet makkelijk
Kirstin Rozema-Engelman ISBN 90 4840 2304
- **Tirannen** over een treiteraar in groep 8
Aiden Chambers ISBN 90 2143 1564
- **Spijt!** over Jochem die in de brugklas zit, gepest wordt en zelfmoord pleegt
Carry Slee ISBN 90 2698 8648

- **Offline** vanaf 11 jaar
Caja Cazemier ISBN 90 2166 7577
- **De koningin van 1b** boek voor tieners over meidenvenijn
Anja Vereijken ISBN 90 8132 9019
- **Chatgevaar** vanaf 13 jaar
Pieter fellert ISBN 90 2699 6896
- **Pesten wat vind jij** zelfhulpboek; helpt kinderen om te gaan met het verdriet
Trix van Dugteren ISBN 90 8568 1227
- **Fluiten in het donker** over een jongen die pest omdat hij in de knel zit
Gonneke Huizing ISBN 90 6249 3645
- **Mes op de keel** over een brugpieper die gepest wordt
Gonneke Huizing ISBN 90 6249 2665
- **Hoe overleef ik de brugklas** over vriendschap en pesten, jezelf zijn etc.
Francine Oomen ISBN 90 2699 5733
- **Bloedige vete** (12 jr. en ouder)
TimPratt ISBN 90 5016 4609

Bijlage 1: afsprakenboekje

1. Omgaan met elkaar

Spelen is fijn, als we sportief en eerlijk zijn.
Samenwerken is goed, als je het met respect doet.

Als ik het ergens niet mee eens ben, probeer ik het eerst samen met de ander op te lossen.
Als dat niet lukt, vraag ik hulp van de leerkracht.

Maar als ik last heb van een ander, gebruik ik de "stopmethode" :

1. Zeggen dat je het gedrag niet prettig vindt.
2. Stop zeggen.
3. Nogmaals hard STOP zeggen.
4. Waarschuwen dat je naar de leerkracht gaat als het gedrag niet stopt.
5. Waarschuwing echt uitvoeren.

2. Het begin van de schooldag

- Ik kom rustig de speelplaats op en loop door tot het Monique-bankje..
- Als ik met de fiets kom, stap ik af bij de witte streep op de ventweg, loop door tot de poort, zet mijn fiets op zijn plaats en ga naar de speelplaats.
- Als de eerste zoemer gaat, ga ik rustig naar binnen.

3. In de school

- Ik zorg ervoor dat mijn schoenen schoon zijn als ik binnen kom.
- In de gangen ben ik rustig en kalm.
- Ik hang mijn jas, tas en andere kledingstukken aan de kapstok.
- Ik neem geen speelgoed mee en zet mijn mobieltje uit op school.

4. In de klas

- In de klas houd ik mijn tafeltje en laatjes netjes.

- Ik ben zuinig op mijn spullen, de spullen van school en alleen met toestemming mag ik aan de spullen van anderen komen.
- Spullen die ik in de klas gebruik, ruim ik weer netjes op.

5. Opruimen van afval

Ik denk aan het milieu, dus:

- Papier in de papierbak.
- Fruitschillen en plastic in de andere vuilnisbak.
- Batterijen in de batterijenton.

6. Het gebruik van het toilet

- Ik maak op de juiste manier gebruik van het toilet
- Daarna was ik mijn handen.
- Als het toilet niet netjes in orde is, meld ik dat bij de juf of de meester.

7. De Pauze

- Tijdens de pauze ben ik buiten, tenzij ik toestemming heb om binnen te blijven.
- Ik weet wat de pauze-regels zijn en houd mij daaraan (afval opruimen, niet achter het fietsenhok ed.)
- Ik ben zuinig op alles wat op het schoolplein staat, bomen en struiken, speeltoestellen, speelgoed en prullenbakken.
- Ik leg het speelgoed van school netjes terug in de bak.
- Afval gooi ik in de prullenbakken.

8. Pesten mag niet !!!

Pesten is andere kinderen lastig vallen, door te slaan, te schoppen of te schelden. Maar anderen uitlachen, bespotten en zelfs andere kinderen niet laten meespelen, is ook pesten. Het materiaal van andere kinderen met opzet beschadigen of dingen afpakken, is ook pesten. Op school doen wij dit niet.

Word je zelf gepest?

Vecht nooit terug en scheld nooit terug, maar gebruik de stopmethode, die je geleerd hebt.

Zie je pesten?

Doe vooral niet mee. Mee pesten is even erg als zelf pesten. Laat duidelijk zien dat je het er niet mee eens bent dat er wordt gepest. Laat de gepeste leerling niet alleen maar laat hem/haar met jou meespelen.

Als de pestkop niet stopt met pesten, ga dan naar je juf of meester.

Ben je zelf de pestkop

Dan ben je fout! STOP onmiddellijk met pesten en maak het weer goed met degene die je hebt gepest.

Geen mooie praatjes, maar ECHT goed menen zodat het pesten stopt.

Bijlage 2: Analyseformulier 'pestgedrag'

LEERLINGGROEP:	DATUM:
NAAM LEERLING (de pester):	
NAAM/NAMEN OVERIGE BETROKKENE(N): (gepeste, meeloper(s))	
KORTE BESCHRIJVING VAN DE PESTSITUATIE:	
ONDERNOMEN STAPPEN (gesprek pester + gepeste, etc.):	
GEMAAKTE AFSPRAKEN:	